

Sibil·les gironines

Les sibil·les han reviscolat. La declaració, per part de la UNESCO, del Cant de la Sibil·la en terres mallorquines com a Patrimoni Immaterial de la Humanitat el 2010 ha servit per relançar aquest misteriós cant de la nit de Nadal a altres llocs on també havia estat tradició. Ja no és només l'escolà blauet del santuari de Lluc, sinó que el cant de la Sibil·la s'estén a l'església barcelonina de la Bonanova, entonat per Maria del Mar Bonet, o a la catedral de Barcelona, a Tarragona, a Gandia, a moltes terres dels Països Catalans, l'Alguer inclòs.

En el context nadalenc, que la contemporaneïtat ha ensucrat tant, el Cant de la Sibil·la hi contrasta per la seva tenebror ascètica. Si no fos tan mil·lenari, semblaria inventat per Tim Burton. Una veu blanca, de nen o dona, s'esplaia sobre la fi del món en imatges terribles i una melodia solitària, antiga, que es dissipa en el temple com una filagarsa d'encens. «A Jorn del Judici parrà qui haurà fet servici», prediu la Sibil·la amb una espasa a la mà, solitària o amb acompanyament d'un cor o d'orgue. El sol perdrà resplendor, la terra tremolarà, els arbres suaran sang. Després d'escoltar-la, les neules costen d'empassar.

Les terres gironines tenen molt a dir-hi, sobre sibil·les. El *Iudicii Signum*, el primer text llatí del cant,

Una tradició reinstaurada

A molts pobles mallorquins, com a Lluc, Palma, Campos, Sant Llorenç des Cardassar o Felanitx, la Sibil·la ha anat cantant cada Nadal sense aturador. A Catalunya, en canvi, és una tradició reinstaurada, de vegades per mediació de mallorquins instal·lats al Principat. A Ripoll la van refer el 2012 i a Puigcerdà el 2009. Ho van provar a Ullà i a Verges, però no se'n van acabar de sortir. A Girona, un dels llocs on estaria més justificada aquesta recuperació, ningú no ho ha intentat.

ja és present a Ripoll al segle x. El *Leccionari Sambola*, d'origen gironí, conté una valuosa versió en cant pla del segle XII. Hi ha força dades de com es cantava a la catedral de Girona i a la col·legiata de Sant Feliu des del segle XIV, primer en llatí i després en català, fins que fou prohibit per les disposicions del Concili de Trento, al segle XVI. Se'n conserva text i música. S'han trobat altres còpies medievals a Sant Andreu del Torn i Sant Iscle d'Empordà, que demostren la gran difusió que aquest costum nadalenc havia tingut en terres gironines, tanta com la té actualment a Mallorca.

Vestida amb sedes i barret, com si fos una dama oriental, acompanyada de dos portadors de canelobres que amb prou feines esquincen la foscor de l'església, la Sibil·la és un drama litúrgic efectiu més que efectista, sever com la dansa de la Mort de Verges. Però és un patrimoni llaminer en la seva diferència, que podria sorprendre tant els forasters com el caganer o el tió. I el seu catastrofisme apocalíptic admet una lectura en clau ecològica que fariem bé de reactualitzar. La Sibil·la ens avisa.